

**Deloitte.**



# Accountantsverslag 2025

Gemeente Sittard-Geleen





Aan de gemeenteraad  
van de gemeente Sittard-Geleen  
Postbus 18  
6130 AA SITTARD

**Onderwerp**  
Accountantsverslag 2025

**Datum**  
28 mei 2026

**Ons kenmerk**  
2605A7248D/MJ

**Behandeld door**  
drs. [REDACTED] RA  
Audit Partner  
Tel: 06 [REDACTED]  
[REDACTED]@deloitte.nl

[REDACTED] MSc RA  
Audit Manager  
Tel: 06 [REDACTED]  
[REDACTED]@deloitte.nl

Deloitte Accountants B.V.  
Amerikalaan 110  
6199 AE Maastricht Airport  
Postbus 1864  
6201 BW Maastricht  
Nederland

Tel: 088 288 2888  
[www.deloitte.nl](http://www.deloitte.nl)

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2025 van de gemeente Sittard-Geleen. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2025 van de gemeente Sittard-Geleen.

De jaarrekening 2025 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Sittard-Geleen. Bij deze jaarrekening hebben wij op 28 mei 2026 een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld verstrekt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging gedateerd d.d. 1 augustus 2025 met kenmerk 2507A9F9E4/WK.

Wij hebben het concept van dit accountantsverslag ambtelijk besproken met een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie op 13 mei 2026 en met uw concerncontroller en wethouder financiën op 20 mei 2026. Graag lichten wij dit rapport ook toe aan de commissie B&V tijdens de vergadering d.d. 4 juni 2026.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. [REDACTED] RA

# Inhoudsopgave

	<b>Bestuurlijke samenvatting</b>	<b>4</b>
	• <u>Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen</u>	5
	<b>Bevindingen jaarrekening</b>	<b>8</b>
	• <u>De financiële positie van uw gemeente</u>	9
	• <u>Belangrijkste bevindingen uit onze controle</u>	14
	<b>Interne beheersing</b>	<b>21</b>
	• <u>Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing</u>	22
	<b>Bijlagen</b>	<b>23</b>
	• <u>Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen</u>	24
	• <u>Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle</u>	25
	• <u>Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen</u>	26
	• <u>Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025</u>	27
	• <u>Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging</u>	31

## Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen  
en aanbevelingen jaarrekeningcontrole





# Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

## Getrouwheid

- Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld van de jaarrekening.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 9.629.000.
- Naast onze opdrachtbevestiging zijn het Bado en het Controleprotocol 2025, dat door de gemeenteraad is vastgesteld in de vergadering van 29 januari 2026, bepalend (geweest) voor onze controle.
- Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd die de materialiteitsgrens te boven gaan.

## Rechtmatigheidsverantwoording

- College van burgemeester en wethouders heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording geen niet-acceptabele fouten en/of geen onduidelijkheden gerapporteerd groter dan de verantwoordingsgrens.
- De afwijkingen tussen de realisatie en de begroting worden in voldoende mate toegelicht in de programmaverantwoording en bijlage 3.7 van de jaarrekening.
- Wij constateren geen afwijkingen of onduidelijkheden die door het college van burgemeester en wethouders in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht dienen te worden
- De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt € 9.629.000 respectievelijk € 200.000.
- Wij hebben de conclusies van het college van burgemeester en wethouders in ons getrouwheidsoordeel betrokken waaruit geen materiële tekortkomingen zijn gebleken.
- Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage die als bijlage bij de jaarstukken is opgenomen. In [Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025](#) is de voorgeschreven tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.

## Controleproces

Wij kijken terug op een aangenaam controleproces, waarbij:

- De samenwerking tussen auditteam en gemeentelijk personeel heeft in een prettige en open setting plaatsgevonden op locatie van de gemeente. Wij danken uw organisatie dan ook voor diens houding gedurende het controletraject.
- Onze controle is gestart met de beoordeling van de SiSa-werklijsten. De werklijsten zijn door uw ambtenaren overwegend goed ingevuld. Desondanks constateren wij, door de aanzienlijke diversiteit en complexiteit van de verantwoordingssystematiek, in 13 van de 40 regelingen bevindingen. Wij zullen het controleproces van de SiSa-regelingen met uw ambtelijk apparaat evalueren. Ter ondersteuning hebben wij aangeboden om voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole 2026 een workshop te verzorgen om het proces nog verder te verbeteren. De verbetering in de relatie tussen de verantwoording van de overlopende post en de SiSa-regelingen is in 2025 voortgezet. Onze bevindingen hebben vrijwel uitsluitend betrekking op de specifieke verantwoordingsvereisten van het Rijk.
- Onze controle van de jaarrekening is niet gestart met een volledige set jaarstukken. Wel was de afgesproken vereiste informatie, zoals afgestemd met uw ambtenaren, beschikbaar waardoor dit geen gevolgen heeft gehad voor het verloop van de jaarrekeningcontrole. In de evaluatie zullen wij terugblikken op hoe wij het controleproces vanuit beide kanten kunnen optimaliseren.

## IT-omgeving

- Wij hebben ons in samenspraak met de organisatie dit boekjaar beperkt tot de minimaal noodzakelijke IT-werkzaamheden, ten aanzien van de voor de accountantscontrole relevante (financiële) systemen, wat betreft de opzet en het bestaan van de interne-beheersing(smaatregelen), en dus niet op de werking, monitoring en/of eventuele continue verbetering. Net als in voorgaande jaren hanteren wij bij onze controle op voorhand een aanpak waarbij wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden buiten de IT-omgeving plannen, om in te spelen op de onderkende risico's.





## Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

### Frauderisicoanalyse

- We hebben vastgesteld dat de geactualiseerde frauderisicoanalyse in september 2025 geagendeerd is geweest voor de vergadering van de commissie B&V.
- Tevens hebben wij als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole vastgesteld dat binnen uw organisatie op een adequate wijze opvolging wordt gegeven aan integriteitsmeldingen. Tijdens onze controle over 2025 zijn door ons geen fraudegevallen geconstateerd.

### Grondexploitatie

- Voor de grondexploitatie hebben wij het proces, de dossiervorming en de onderbouwingen beoordeeld waarop het management de geactualiseerde schattingen heeft gebaseerd. Wij hebben onder andere een analyse gemaakt van de realisatie in en de geactualiseerde schattingen ultimo 2025 versus de schattingen in de jaarrekening 2024 ('backtesting'). Ook hebben wij de door de gemeente toegepaste parameters voor onder andere de toerekening van kosten- en opbrengstenstijgingen gecontroleerd. Wij zijn van mening dat de waardering van de grondexploitaties op basis van de hiervoor beschreven werkzaamheden een getrouw beeld weergeeft.
- Uit onze werkzaamheden is gebleken dat sprake is van toereikende onderbouwingen van schattingen en uitgangspunten, en de onderhanden grondexploitaties voldoende robuust zijn om onvoorziene tegenvallers op te vangen. Wij zijn daarom van mening dat de waardering van de grondexploitatie op basis van onze werkzaamheden en de bevindingen daaruit juist is en consistent is met voorgaand jaar.

### Financiële positie

- De financiële positie ultimo 2025 is positief met een gerealiseerd saldo van baten en lasten van € 25,2 miljoen (2024: € 25,2 miljoen) voor reservemutaties en een voordelig rekeningresultaat 2025 ad € 1,7 miljoen na reservemutaties (2024: voordelig € 10,6 miljoen).
- De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2025 bedraagt € 65,8 miljoen (2024: € 54,9 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente Sittard-Geleen onderkende en aanwezige risico's van € 16,76 miljoen (2024: € 17,4 miljoen). Dit betekent dat de benodigde weerstandscapaciteit ruimschoots voldoende is om de financiële gevolgen van de risico's te dekken.
- De oorzaken van het voordelige resultaat zetten wij in het hoofdstuk bevindingen jaarrekeningcontrole nader uiteen.

### Realiteitsgehalte begroting

- Uit het overzicht van baten en lasten over 2025 is de afwijking van de realisatie ten opzichte van de begroting op programmaniveau zichtbaar. Het gerealiseerde resultaat ten opzichte van de bijgestelde begroting bedraagt circa € 1,7 miljoen. Het verschil van het saldo van baten en lasten (resultaat exclusief mutatie reserves) tussen de bijgestelde begroting op basis van de derde tussenrapportage en realisatie bedraagt € 15,9 miljoen (2024: € 26,8 miljoen). Wij hebben de belangrijkste verklaringen voor het positieve verschil tussen de begroting en realisatie enkele pagina's verderop weergegeven.





## Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

### Interne beheersing

- Na afloop van de interim-controle 2025 hebben wij onze belangrijkste bevindingen in de interne beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving met u gedeeld. In het voorliggende accountantsverslag vindt u onze bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.
- Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen. Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, en toe te spitsen op het specifieke risico en karakter van memoriaalboekingen, hebben wij gebruikgemaakt van een data-analyse tool. Hieruit zijn geen onjuistheden, onrechtmatigheden of anderszins bijzonderheden gebleken.

### Sociaal Domein

- Ondanks de beleidsmatige voortgang staat het sociaal domein financieel onverminderd onder druk, wat heeft geresulteerd in nadelige exploitatieresultaten voor Jeugd (nadeel € 0,4 miljoen) en WMO (nadeel € 4,8 miljoen). De gemeente blijft inspanningen leveren om kosten te beheersen, maar de volumegroei en toenemende loonsinflatie, versterkt door het 'open-einde' karakter van veel regelingen, maken dit een zeer complexe opgave.
- De druk op Jeugd en WMO is een landelijk fenomeen, gedreven door demografische ontwikkelingen, een groeiende zorgvraag en de onzekere Rijksfinanciering op de lange termijn. Wij signaleren, net zoals het college in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, een wezenlijk risico is voor de meerjarenbegroting. Voor de jaren vanaf 2027 is een aanzienlijke afname van de uitgaven ingeboekt (voor Jeugd bijvoorbeeld een besparing van ruim 10%). Wij zien dat de gemeente de nodige inspanningen verricht om de kosten voor jeugdzorg beheersbaar te houden. Ten aanzien van de stijgende kosten WMO, welke in belangrijke mate veroorzaakt worden door Hulp bij het huishouden, heeft uw gemeente vanaf 2026 een nieuw normenkader opgesteld. Dit moet bijdragen aan het beter beheersen van de kosten, zonder nadelige gevolgen voor de inwoners welke zorg behoeven.

### Speerpunt

- Wij hebben in de boardletter, zoals toegelicht in de vergadering van de commissie B&V van 4 december 2025, gerapporteerd over het speerpunt 'Uitputting SiSa-regelingen' van de commissie B&V. Wij verwijzen u dan ook naar de boardletter voor een uitgebreide beschrijving van onze constatering.

### Overig

- Zie de bijlagen A bij dit accountantsverslag waaruit blijkt welke (niet)-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen wij hebben geconstateerd. Er is geen sprake van niet-gecorrigeerde controlebevindingen in de jaarrekening.
- In bijlage C is onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.



# Bevindingen jaarrekening





# De financiële positie van de gemeente

## De vermogenspositie van uw gemeente is verbeterd

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2025 bedraagt € 25,2 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 23,5 miljoen aan de reserves gedoteerd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2025 circa € 1,7 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

Hiernaast tonen wij de ontwikkeling van het eigen vermogen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2025 circa 24,7% van het balanstotaal (ultimo 2024: 22% van het balanstotaal) en is wederom toegenomen ten opzichte van de voorgaande jaren.

## Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Eigen vermogen (x € 1.000)	2025	2024	2023	2022
<b>Eigen vermogen per 1 januari</b>	<b>141.684</b>	<b>116.452</b>	<b>99.618</b>	<b>71.473</b>
Tussentijdse resultaatbestemming	23.506	12.239	1.509	5.106
Gerealiseerd resultaat	1.708	12.995	15.324	23.038
<b>Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten</b>	<b>25.213</b>	<b>25.234</b>	<b>16.833</b>	<b>28.144</b>
<b>Eigen vermogen per 31 december</b>	<b>166.898</b>	<b>141.684</b>	<b>116.452</b>	<b>99.618</b>

## Exploitatieresultaat (x € 1.000)

Totale baten	506.680
Totale lasten	-/- 481.467
<b>Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten</b>	<b>25.213</b>
Af: stortingen in reserves	-/- 56.345
Bij: onttrekkingen aan reserves	32.839
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>1.708</b>





## De financiële positie van de gemeente

### Weergave belangrijkste afwijkingen tussen de jaarrekening en de bijgestelde begroting op basis van de derde tussenrapportage.

Nevenstaand hebben wij de belangrijkste verklaringen voor de positieve afwijkingen tussen de begroting en de realisatie opgenomen. Hierbij hebben wij de afwijkingen vóór reservemutaties weergegeven.

Deze positieve afwijkingen worden voornamelijk veroorzaakt door: hogere baten dan begroot als gevolg van het laat beschikbaar komen van informatie over de omvang van de algemene uitkering en de hogere OZB inkomsten (voordelig € 2,5 miljoen en € 3,3 miljoen respectievelijk), maar ook door meevallers (b.v. lagere energiekosten of incidenteel hogere baten) en uitgestelde werkzaamheden op de programma's 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat (circa € 3,0 miljoen) en 5 Sport, Cultuur en Groen (circa € 2,0 miljoen). Tenslotte is er nog een kostenbesparing zichtbaar op het programma 6 Sociaal Domein van ongeveer € 2,3 miljoen ten opzichte van de bijgestelde begroting. Wij verwijzen u naar verderop in het accountantsverslag voor een uitgebreide analyse over de toenemende kosten binnen het sociaal domein (Jeugd en WMO).

Overzicht afwijkingen (Afgerond, x € 1.000)	Bedrag	Effect
Mutatie algemene uitkering	2.500	+
Hogere inkomsten OZB	3.300	+
Meevaller programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	3.000	+
Meevaller programma 5 Sport, Cultuur en groen	2.000	+
Kostenbesparing programma 6 Sociaal Domein	2.300	+
<i>Overige afwijkingen geaccumuleerd</i>	<i>2.700</i>	<i>+</i>
<b>Saldo baten en lasten (voor reservemutaties)</b>	<b>15.800</b>	
Lagere onttrekkingen aan reserves	9.500	-/-
Hogere dotaties aan reserves	4.600	-/-
<b>Totaalsaldo jaarrekening</b>	<b>1.700</b>	





# De financiële positie van de gemeente

## Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Uw solvabiliteit van 25% classificeert voor wat betreft de door de VNG opgestelde normen als gemiddeld risicovol. De hoge afwijking ten opzichte van de begroting 2025 geeft een vertekend beeld. De verbeterde positie was reeds bij de jaarrekening van 2024 al zichtbaar.

## Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de 'druk' van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Uw netto schuldquote van 73% classificeert volgens de VNG normen als minst risicovol.

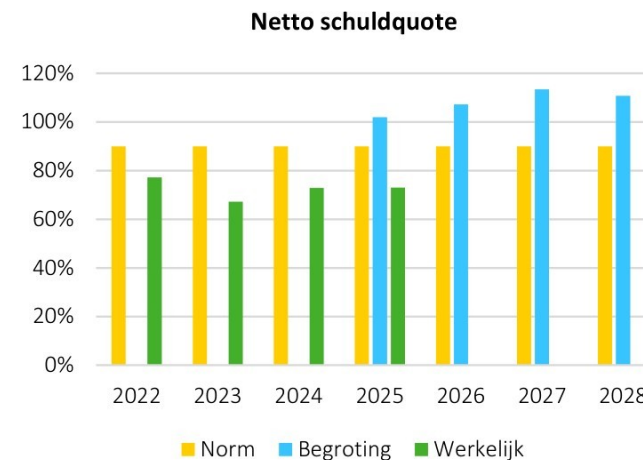
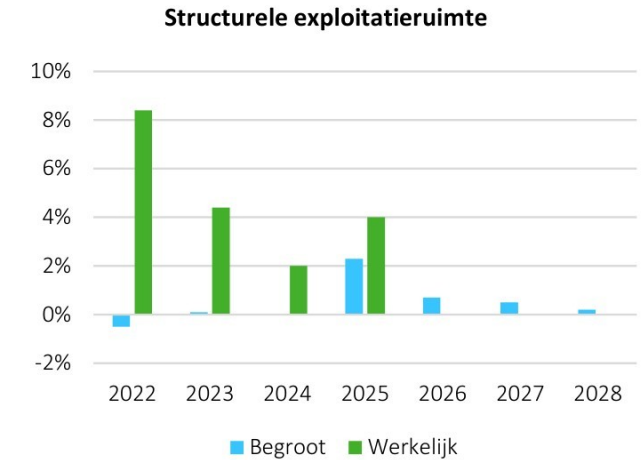
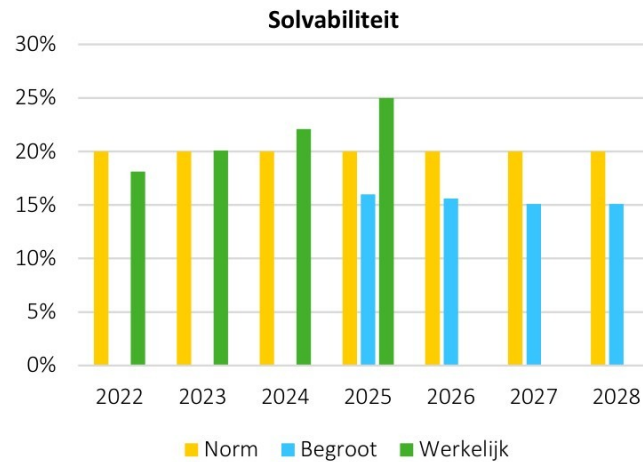
De lagere begrote netto schuldquote komt voornamelijk voort uit het feit dat er geen noodzaak is om langdurig te financieren. De netto schuldquote blijkt vele malen gunstiger dan begroot (102%). Waarschijnlijk is dit het gevolg van een hogere ambitie in het investeringsniveau van de vaste activa dan uiteindelijk is gerealiseerd. Ook in de begroting 2026 is de begrote schuldquote beduidend hoger dan de realisatie over 2025. Wij adviseren bij de begroting 2027 expliciet te toetsen of de begrote netto schuldquote realistisch is en - indien nodig - het investeringsambitieniveau of de timing van projecten aan te passen.

## Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is ook van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

De structurele exploitatieruimte van 4,0% in 2025 classificeert volgens de VNG als minst risicovol. Dit is overigens onder andere het gevolg van de afwijkingen tussen begroting en realisatie zoals weergegeven op de voorgaande pagina.

## Kengetallen voor gemeente Sittard-Geleen (begroot en werkelijk over de periode 2022-2028)





# De financiële positie van de gemeente

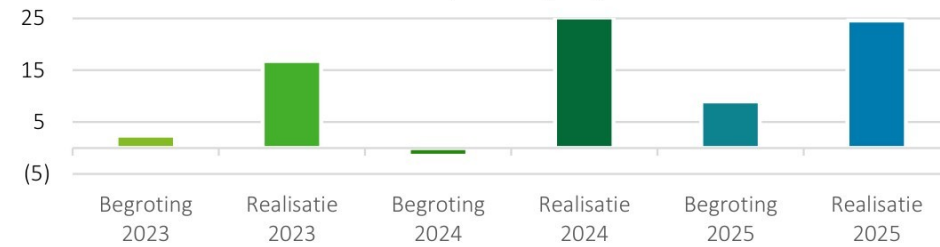
## Voorspellende waarde van uw begroting

De jaarrekening 2025 sluit met een positief gerealiseerd resultaat van circa € 25,2 miljoen en € 1,7 miljoen na verwerking van de mutaties in reserves. De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren. In de programmaverantwoording en bijlage 3.7 geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging.

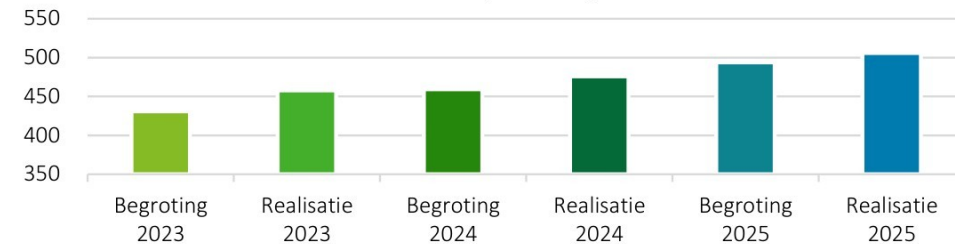
## Kwaliteit en transparantie van de jaarstukken

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2025 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben bij onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij - naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening - vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses. Laat onverlet dat wij tussen concept jaarrekening en definitieve jaarrekening een aantal correcties hebben laten doorvoeren en dat er sprake is van correcties vanuit de kant van de gemeente ten opzichte van het eerste concept. Wij vragen de organisatie om kritisch het proces van de jaarrekening te beoordelen om verbeteringen te identificeren.

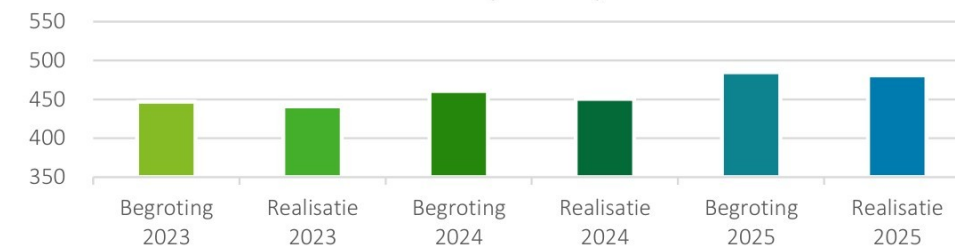
Saldo baten en lasten | Begroting vs realisatie  
(x € 1 miljoen)



Baten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)  
(x € 1.000)



Lasten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)  
(x € 1.000)





# De financiële positie van de gemeente

## Het weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. Nevenstaand geven wij het verloop vanaf boekjaar 2022 weer.

## Beschikbare weerstandscapaciteit

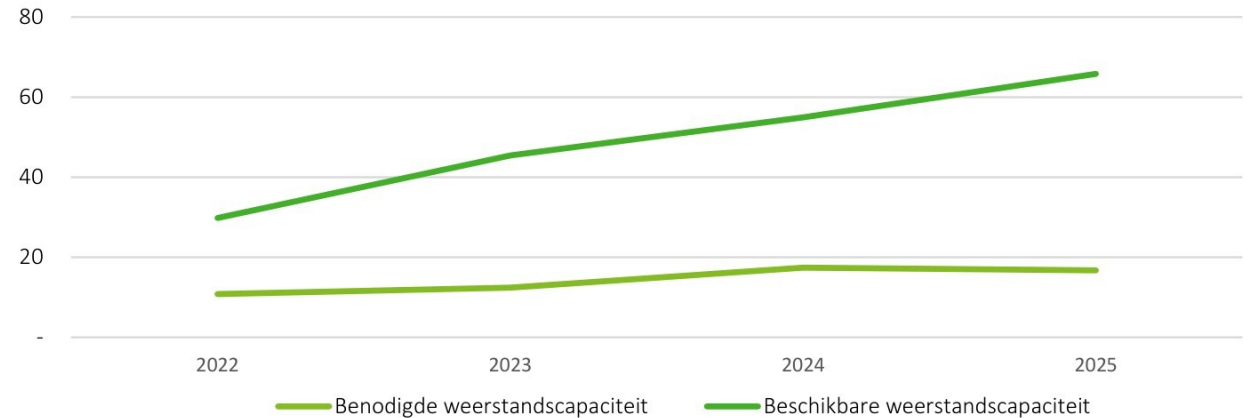
De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 65,8 miljoen (2024: € 54,9 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar doordat de algemene reserve is gestegen. De algemene reserve bestaat uit verschillende onderdelen, namelijk: een minimale buffer van 2% van het begrote totaalsaldo aan lasten en een surplus welke vrij besteedbaar is.

## Benodigde weerstandscapaciteit

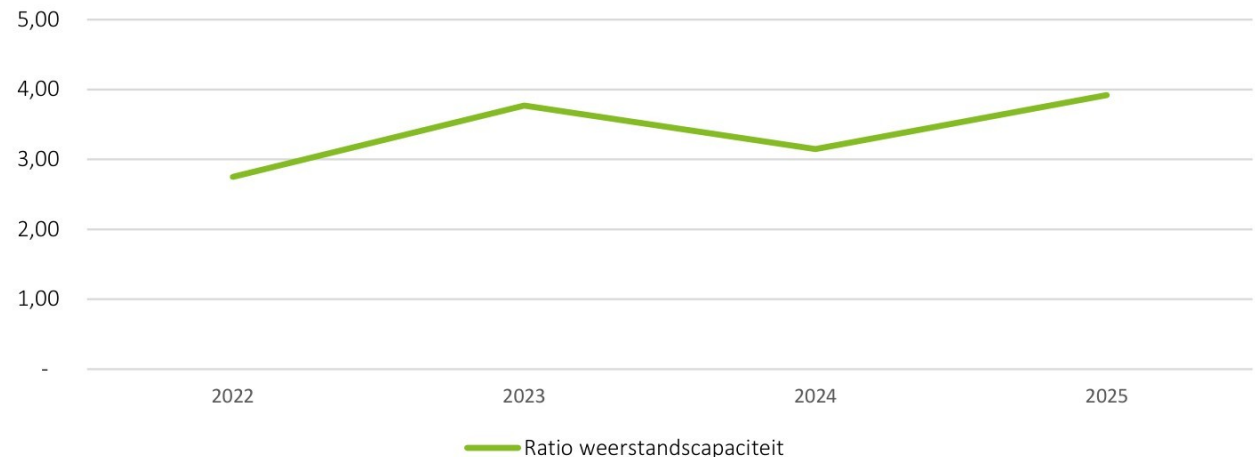
De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's.

Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 16,76 miljoen (2024: € 17,4 miljoen). Ten opzichte van 2024 is hiermee sprake van een lichte daling. Uw weerstandscapaciteit van € 65,8 miljoen is ruim toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 16,76 miljoen en kwalificeert hiermee als ruim voldoende.

Weerstandscapaciteit  
(x € 1 miljoen)



Ratio weerstandscapaciteit





# Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het boekjaar 2023 is het college verplicht in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen waarin zij zich verantwoordt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties (inclusief begrotingsrechtmatigheid).

## Verantwoordings- en rapportagegrens

Via het controleprotocol heeft de gemeenteraad de verantwoordings- en rapportagegrens vastgesteld. De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt € 9,6 miljoen respectievelijk € 200.000. De verantwoordingsgrens heeft het college gehanteerd bij het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording en de uiteindelijke conclusie daaromtrent. Fouten en onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens niet overschrijden, zorgen voor een positieve uiting van het college waaruit blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van het college in de paragraaf bedrijfsvoering.

Uit de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording blijken een aantal onrechtmatigheden. Deze zijn juist verantwoord in de rechtmatigheidsverantwoording.

## Normenkader

Het college heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht. Het normenkader en de financiële verordening is door de gemeenteraad vastgesteld in de vergaderingen van 29 januari 2026 respectievelijk 5 juni 2025. Wij hebben vastgesteld dat dit normenkader leidend is geweest voor het college om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering. In de financiële verordening zijn eveneens specifieke richtlijnen opgenomen over de wijze en diepgang van rapporteren over rechtmatigheid en de wijze waarop het college om dient te gaan met begrotingsafwijkingen.

## Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, lasten en balansmutaties, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

De gemeenteraad en het college hebben, middels de financiële verordening en het controleprotocol, afspraken gemaakt in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn (lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel wat betekent dat het college deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering).

Wij hebben vastgesteld dat het college specifieke werkzaamheden heeft uitgevoerd ten aanzien van het begrotingscriterium. Er is sprake van een begrotingsonrechtmatigheid van € 9,0 miljoen. De begrotingsonrechtmatigheid bestaat voor 7,5 miljoen uit overschrijdingen van lasten en voor € 1,5 miljoen uit overschrijdingen van investeringskredieten. De overschrijdingen zijn (tezamen) lager dan de verantwoordingsgrens van € 9,6 miljoen. Deze overschrijdingen passen binnen het door de gemeenteraad vastgestelde beleid, zoals opgenomen in de financiële verordening en het controleprotocol. Hierdoor is de gehele overschrijding acceptabel in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording.

De overschrijdingen van de lasten ten opzichte van de begroting zijn per programma op een toereikende wijze toegelicht in de programmaverantwoording. Er resteert dan ook geen niet-acceptabele onrechtmatigheid.

## Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Gemeenten stellen via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hier om de invulling van de ruimte die het BBV geeft voor eigen gemeentelijke kaders. Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, omgang met reserves en voorzieningen en dergelijke. Deze vallen onder het getrouwe beeld en vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole.

Ook voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij kan worden gedacht aan het niet naleven van voorwaarden met betrekking tot recht, hoogte, duur, termijnen, normbedragen, doelgroep en grondslag bij bijvoorbeeld bijstandsverlening, maatschappelijke ondersteuning, inkomensoverdrachten en het opleggen van belastingen dat tot gevolg heeft dat de bijhorende lasten of opbrengsten onjuist of onvolledig zijn. Het niet naleven van deze voorwaarden heeft direct invloed op het getrouwe beeld van deze posten in de jaarrekening.

## Aanbestedingen

Uw gemeente voert in het kader van de controle op de naleving van de aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit. Wij constateren dat er in 2025 geen sprake is van overtredingen van EU-aanbestedingsrichtlijnen.





# Rechtmatigheidsverantwoording

## Misbruik en oneigenlijk gebruik

De rechtmatigheidseis betreft ook formuleren en hierna acteren van beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium). Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen:

1. Dient de gemeente haar risico-appetijt te definiëren.
2. De bedrijfsprocessen te evalueren ten aanzien van het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik.
3. Het beoordelen in hoeverre de bestaande harde, en zachte, beheersmaatregelen de risico's binnen de processen mitigeren danwel in staat zijn misbruik en oneigenlijk gebruik op te sporen.
4. Periodiek te evalueren of het bestaande M&O-beleid wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen werken.

De uitkomsten van voorgaande zullen in belangrijke mate al worden opgenomen in de interne controles.

We hebben uw organisatie voorgaand jaar geadviseerd om een centraal M&O beleid op te stellen. Middels gesprekken met uw ambtenaren constateren wij dat er momenteel een concept document is opgesteld. Hierin zijn voorgaande punten verwerkt. Wij zullen kennisnemen van het definitieve concept document en uw organisatie van feedback voorzien.





## Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

### Grondexploitaties

De balanspost met de belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). Deze balanspost is door de schattingen die een rol spelen bij het ramen van de in 2025 e.v. nog te realiseren baten ad. € 9,8 miljoen en lasten ad. € 8,4 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het verwachte resultaat bij afsluiting van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien het college verwacht dat het project verlieslatend is en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Voor de waardering van grondexploitatie dient de gemeente per individueel project te bepalen of de gemeente de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar beste schatting, terugverdient.

De bouwgronden in exploitatie van de gemeente Sittard-Geleen kennen relatief korte looptijden, waarmee het schattingselement afneemt. Hiermee is er ook sprake van een lager risicoprofiel. Van de nog te realiseren kosten heeft circa 53% betrekking op de in 2024 geopende grondexploitatie 'Herontwikkeling kleine steeg'. Het geschatte eindsaldo van de grondexploitatie is € 1,4 miljoen waarvoor een voorziening gevormd is.

De gemeente Sittard-Geleen schat ultimo 2025 in dat de totale omvang van de niet terug te verdienen kosten op de gehele grondexploitatie circa € 4,9 miljoen bedraagt. Hiervoor is een voorziening getroffen.

### Het controleproces van de waardering van de voorraad onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvaart in de gemeente?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?
- **Plankosten:** door de toenemende vraag naar woningen en dus naar bouwcapaciteit is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?
- **Parameters:** zijn de parameters voor kosten en opbrengstenstijgingen opportuun, beredeneerd vanuit de huidige situatie en de best mogelijke inschatting van de toekomstige ontwikkeling van de grondprijzen en de plankosten?

De 5 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'.

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitaties – vooral de uitgangspunten voor planning (fasering), programmering en prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen, met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

De grondexploitaties zijn door het college voor de jaarrekening 2025 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd) en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening noodzakelijk is.





# Vastgoed en voorzieningen

## Vastgoed

Eind 2025 bedraagt de boekwaarde van de materiële vaste activa van de gemeente Sittard-Geleen € 522 miljoen (2024: € 437 miljoen). De materiële vaste activa zijn conform het BBV opgesplitst in: investeringen met een economisch nut, investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden opgelegd, en investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut. De grootste componenten binnen de materiële vaste activa betreffen de gebouwen (€ 215 miljoen) en de grond-, weg- en waterbouwkundige werken (€ 239 miljoen). Hierin is een balansverschuiving van ruim € 15 miljoen zichtbaar. Dit betreft de parkeergarage Zuyderland, welke in het verleden onterecht als bestemd tot verkoop is gepresenteerd. Dit is door uw college ook als dusdanig besloten in de vergadering van 4 februari 2025.

Daarnaast zijn de belangrijkste investeringen in de materiële vaste activa de investeringen in de Unilocatie en Graetheide. Hiervoor heeft uw gemeenteraad de komende jaren investeringskredieten beschikbaar gesteld om de locaties verder te ontwikkelen.

Het algemeen gemeentelijk beleid houdt in dat de verkoop van overtollig gemeentelijk vastgoed wordt voortgezet. Dit vastgoed is opgenomen onder de voorraden voor een bedrag van € 1,4 miljoen. Door de wijziging in bestemming van maatschappelijk gebruik naar verkoop is er een indicatie op een mogelijke bijzondere afwaardering van de boekwaarden van de betreffende panden. Gedurende onze controle hebben wij geen bevindingen geconstateerd betreffende de duurzame waardevermindering van het vastgoed, omdat de betreffende panden nagenoeg geen boekwaarde meer hebben.

## Voorzieningen

De gemeente Sittard-Geleen heeft voorzieningen gevormd voor de mogelijke verliezen, risico's of verplichtingen, ter egalisering van kosten en voor bekleemde middelen van derden. Omdat het saldo van de voorzieningen voor een deel op schattingen gebaseerd is, hebben we bij de jaarrekeningcontrole extra aandacht besteed aan de onderbouwing en plausibiliteit van de gebruikte uitgangspunten en veronderstellingen

De voorzieningen gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico's, voor een bedrag van € 11,4 miljoen. Hiervan betreffen de twee grootste voorzieningen de voorziening inzake pensioensverzekering gewezen wethouders (zogeheten APPA à € 6,8 miljoen) en de voorziening Spaarverlof (€ 4,4 miljoen).

De voorziening van pensioensverzekering gewezen wethouders neemt met circa € 4,2 miljoen toe. Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en worden de pensioenen overgedragen aan het ABP. Vooruitlopend op deze overdracht heeft de commissie BBV in 2025 o.a. een nieuwsbericht geplaatst omtrent de gevolgen voor de omvang van de voorziening per balansdatum 2025. De gemeente Sittard-Geleen heeft de voorziening geactualiseerd in het licht van de Wtp (wet toekomst pensioenen). Daarbij is in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen een beschrijving gegeven van het financiële risico bijbehorend bij deze actualisatie.

De mutatie van de voorziening spaarverlof komt voort uit het toenemende verlofsaldo, alsmede het toegenomen uurtarief per medewerker ten opzichte van voorgaand jaar. Spaarverlof is kenmerkend doordat deze nooit verjaard. Het auditteam adviseert periodiek het verlofsaldo van medewerkers te beoordelen op risico's voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en op financiële consequenties in het geval van uitbetaling.

De voorziening ter egalisering van kosten bestaat voornamelijk uit de voorziening groot onderhoud van diverse gebouwen en installaties. Het schattingselement betreft het moment van uitvoeren van het onderhoud en de geraamde te maken kosten. Organisatorisch gezien blijft het inschatten en tijdig verwerken van de verschillen tussen het ingeschatte en het werkelijk uitgevoerde onderhoud een complex proces.

Wij onderschrijven het belang van een recent onderhoudsplan als onderbouwing van de onderhoudsvoorziening, evenals het optimaliseren van het proces van het administratief bijwerken van de onderhoudsvoorzieningen. Wij hebben van uw medewerkers begrepen dat uw gemeente de onderhoudsplannen in 2026 moet actualiseren. Graag treden wij met uw medewerkers in overleg over de geplande herijking van deze onderhoudsplannen en de financiële gevolgen hiervan.

Tot slot zijn er de voorzieningen middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is. Het schattingselement betreft het moment waarop de middelen worden ingezet. De voorzieningen zijn kenmerkend omdat deze niet voor een ander doel mogen worden aangewend. Historisch gezien zijn de voorzieningen riolering (€ 1,8 miljoen) en afval (€ 3,9 miljoen) de grootste voorzieningen. De gemeente mag op deze taken geen voordeel behalen (art. 229c gemeentewet).

Na onze controle resteren geen ongecorrigeerde verschillen in de voorzieningen ultimo 2025.





## Sociaal Domein

### Ontwikkeling kosten Sociaal Domein

Voorgaand jaar hebben wij u geïnformeerd over de landelijke trend van stijgende kosten binnen het sociaal domein, bestaande uit jeugdzorg en WMO. De toenemende kosten werden veroorzaakt door zowel een toename in de zorgvraag, als de prijzen per zorgproduct. De zorgvraag bestaat hierbij uit twee aspecten: duur en zwaarte. In de regel is er sprake van een openeinde regeling. Mensen die zorg ontvangen stromen nauwelijks uit. Dit is met name zichtbaar bij de WMO - Huishoudelijke hulp.

Daarbij zien we dat zorgaanbieders op dit moment te maken hebben met sterk oplopende kosten als gevolg van loonstijgingen en oplopende huisvestingslasten. Dit leidt ertoe dat financiële posities van zorginstellingen in toenemende mate onder druk komen te staan wat naar verwachting een prijsopdrijvend effect heeft op de kosten van het sociaal domein van de gemeente.

In dit licht zien we landelijk reeds 'systeem' jeugdzorgaanbieders die niet meer aan de financiële verplichtingen kunnen voldoen waarbij aan gemeenten op basis van het convenant 'Bevorderen continuïteit jeugdhulp' een (verplichte) bijdrage aan deze instellingen wordt opgelegd.

Nevenstaand hebben wij de kostenontwikkeling van de belangrijkste zorgproducten weergegeven. Nevenstaande grafieken zijn niet direct herleidbaar tot de jaarstukken of de begroting.

### Toenemende druk WMO

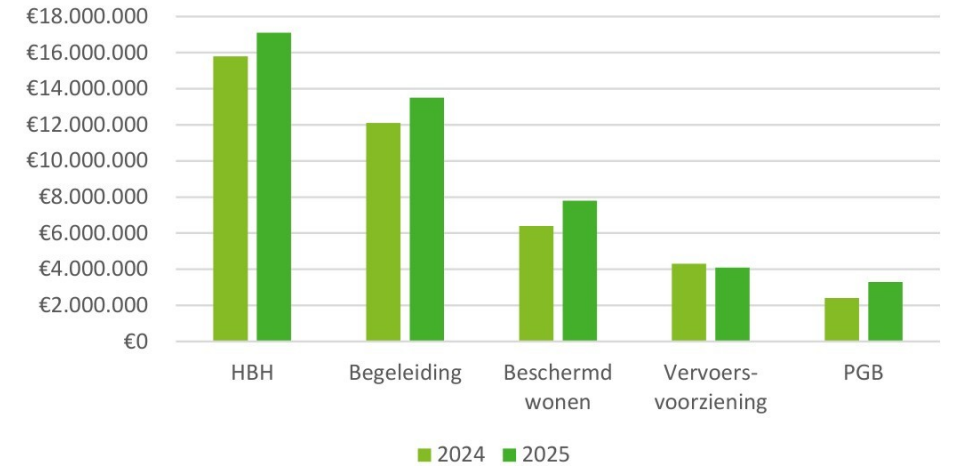
De kosten voor de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) in de jaarrekening 2025 van de gemeente Sittard-Geleen zijn gestegen van circa € 44,4 miljoen naar € 49,2 miljoen in 2025. Binnen alle stromen WMO is een toename waarneembaar.

Ook bij WMO zien wij een stijgende lijn ten aanzien van de gehanteerde tarieven voor zorgverlening. Dit komt boven op de stijgende zorgvraag die voortkomt uit de vergrijzing van de bevolking. Dit leidt ertoe dat ook voor de WMO-zorg verhoudingsgewijs meer budget noodzakelijk voor de uitvoering van de zorgtaken.

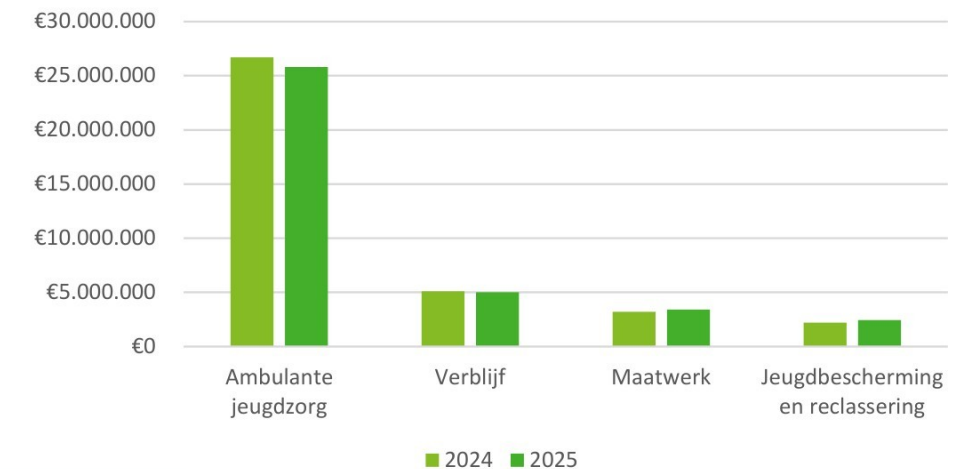
### Beheersing kosten Jeugdzorg

Uw organisatie is er in 2025 in geslaagd om de lasten jeugdzorg te beheersen. Er is slechts een geringe stijging waarneembaar van € 39 miljoen naar € 39,4 miljoen. Hier zijn ambulante jeugdzorg (€ circa 25 miljoen), jeugdzorg met verblijf (circa € 5 miljoen), Jeugdbescherming & jeugdreclassering (circa € 2,4 miljoen) en maatwerk (circa € 3 miljoen) de belangrijkste stromen. Wij hebben van uw medewerkers begrepen dat de gemeente zich inspant om de zorgvraag te matchen met het juiste product. Er wordt gestuurd op een passende complexiteit en zorgduur. Hierdoor wordt het effect van de stijgende zorgprijzen grotendeels beperkt.

### WMO



### Jeugdzorg





## Overige controleobservaties

### Controleproces SiSa

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2025. Hierbij controleren en evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren).

Wij constateren dat, ondanks hoopvolle berichtgeving, het aantal SiSa-regelingen wederom is toegenomen tot 40 SiSa-regelingen in 2025.

Wij constateren dat de voorbereiding van de SiSa controle een lastig proces blijft. Het verantwoordingsproces wordt bemoeilijkt door de hoge mate aan diversiteit en complexiteit in de gevraagde verantwoordingssystematiek. Hierdoor blijft de controle lastig om in één format te vangen. Dit leidt ertoe dat, ondanks de inspanningen van uw ambtelijke apparaat in het aanreiken van de vereiste controle-informatie, wij nog meerdere bevindingen constateren. De bevindingen kennen geen structureel karakter en zijn divers van aard. Wel zien wij dat ten opzichte van 2024 de controle van de overlopende posten die samenhangen met de SiSa-regelingen is verbeterd. Wij zijn voornemens met uw medewerkers te evalueren hoe wij gezamenlijk het proces kunnen verbeteren.





# Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

## De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In onze boardletter hebben wij gerapporteerd over fraude en integriteit, en de stappen die uw gemeente hierin heeft gezet.

## Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

## Fraude en integriteit

Wij hebben vastgesteld dat u in 2025 een geactualiseerde frauderisicoanalyse heeft vastgesteld.

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens bespreken met de gemeente. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd.

Onze conclusie is voorts dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesaties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.



# Interne beheersing





# Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2025

## Boardletter 2025, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2025 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze boardletter 2025 zoals toegelicht in de vergadering van de commissie B&V van 4 december 2025.

In de boardletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstellen en controleproces van de jaarrekening 2025 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

## Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen.

Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, en toe te spitsen op het specifieke risico en karakter van memoriaalboekingen, hebben wij gebruikgemaakt van een data-analyse tool. Hieruit zijn geen onjuistheden, onrechtmatigheden of anderszins bijzonderheden gebleken.

## Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving inclusief cybersecurity

De bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving van de voor de accountantscontrole relevante financiële systemen leiden ertoe dat de gemeente en wij niet zonder meer kunnen steunen op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Belangrijke nadelen zijn onder andere:

- Uw gemeente loopt een verhoogd risico op tekortkomingen in de geautomatiseerde gegevensverwerking die bijvoorbeeld kunnen resulteren in niet-betrouwbare data c.q. cijfers en een grotere impact kunnen hebben indien er sprake is van cybersecurityincidenten. Wij constateren geen aanwijzingen dat uw gemeente een hoger risico loopt dan vergelijkbare organisaties. Wel heeft uw organisatie maatregelen genomen om het risico op cybersecurityincidenten te reduceren.
- Het niet zonder meer kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking leidt ertoe dat bij de interne controles niet zonder meer gebruik kan worden gemaakt van onder andere data-analyses. De uitvoering van de interne controles – waarbij bijvoorbeeld voor inkopen data-analyse is ingezet – is hierdoor niet optimaal efficiënt, doordat eerst aanvullende werkzaamheden nodig zijn om de betrouwbaarheid van data/lijstwerk vast te stellen. Bovendien kan de interne controle, bij maximaal gebruik van data-analyse, een hogere toegevoegde waarde opleveren voor de organisatie, doordat zij daarmee belangrijke inzichten kan verkrijgen en de controles ook meer risicogericht kan insteken.

In lijn met voorgaande jaren hebben wij gegevensgericht werk verricht, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data en lijstwerk vast te stellen. Dit is vergelijkbaar met onze controle-aanpak bij andere gemeenten. Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid van de data en de lijstwerken opgemerkt.

De aanbesteding en implementatie van het nieuwe financiële pakket vormt een natuurlijk moment om de IT-omgeving naar een hoger niveau te brengen. We adviseren u te bekijken in hoeverre de geconstateerde detailbevindingen verbeterd kunnen worden in het nieuwe financiële pakket, zodat van daaruit een verdere verbetering van de IT-omgeving gerealiseerd kan worden. Deze implementatie vraagt veel van uw organisatie, maar een zorgvuldig proces zal leiden tot verbeteringen van uw bedrijfsvoering en de daarbij behorende processen.



# Bijlagen





## A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

Aard van de fouten	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	€ 0,-
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	€ 0,-
Totaal getrouwheidsfouten	€ 0,-

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.





## A2 - Onzekerheden in de controle

Aard van de onzekerheden

Getrouwheid

N.v.t.

- Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere onzekerheden.





## A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Toelichting	Bron van de toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
N.v.t.		





## B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening 2025 en onze conclusies ten aanzien van de rechtmatigheid van de SiSa-bijlage 2025. Tevens nemen wij onderstaand de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen op.

- Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): goedkeurend
- Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
JenV A20B	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023- 2026 (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
JenV A21	Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit 2023	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
BZK C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
OCW D21	Specifieke uitkering impuls jongerencultuur	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkeringen en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
lenW23 E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
lenW E20	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
lenW E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
lenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
lenW E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
lenW E102B	Specifieke uitkering Beekdalen zijrivieren Maas Limburg	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
<b>Subtotaal</b>			<b>€ 0,-</b>	





## B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
lenW E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
lenW E120	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
EZ F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
EZ F51	Enmalige specifieke uitkering in verband met de uitvoering van ontwikkelplannen (pilots) ten behoeve van Actieagenda MKB-dienstverlening	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 202	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G4	Tozo 2 gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G4	Tozo 3 gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G4	Tozo 4 gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G4	Tozo 5 gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
<b>Subtotaal</b>			<b>€ 0,-</b>	





## B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
SZW G10	Wet inburgering gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G13	Besteding/baten onderwijsroute_ gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
SZW G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VWS H35	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VWS H40	Specifieke uitkering IZA transformatiemiddelen 2024 - 2027	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VRO J17	Realisatiestimulans	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VRO J47	Volkshuisvesting	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VRO J55	Aanpak energiearmoede	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VRO J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VRO J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VRO J107	Meerjarige stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen 2023	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VRO J109	Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VRO J113	Ontwikkeling, realisatie en werking van Flexcity	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
VRO J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
<b>Subtotaal</b>			<b>€ 0,-</b>	





## B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	N.v.t.	€ 0,-	N.v.t.
<b>Subtotaal</b>			<b>€ 0,-</b>	





## C - Onafhankelijkheidsbevestiging

### Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Sittard-Geleen in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

### Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.

- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

### Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Sittard-Geleen te rouleren.

### Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Sittard-Geleen

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

### Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.





Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see [www.deloitte.com/about](http://www.deloitte.com/about) to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 415,000 people worldwide make an impact that matters at [www.deloitte.com](http://www.deloitte.com).

This communication contains general information only, and none of DTTL, its global network of member firms or their related entities is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte organization shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.